

ENSIMMÄINEN ARTIKKELI
PLEHANOVIN HISTORIALLINEN SELITYS

Puolueen kolmas edustajakokous hyväksyi päätöslauselman väliaikaisesta vallankumousohallituksesta. Tämä päätöslauselma ilmentää juuri sen asenteen, joka meillä oli „Vperjod” lehdessä. Aikomuksenamme on nyt ryhtyä erittelemään seikkaperäisesti kaikkia asennettamme vastaan esitettyjä väitteitä ja selittämään kaikinpuolisesti edustajakokouksen päätöslauselman todellista periaatteellista sisältöä ja käytännöllistä merkitystä. Aloitamme Plehanovin yrityksestä asettaa tämä kysymys tinkimättömän periaatteelliselle pohjalle. Plehanov on otsikoinut artikkelinsa: „Vallan valtaamiskysymyksestä”. Hän arvostelee „taktiikkaa, joka on suunnattu (nähtävästi „Vperjodin” taholta) proletariaatin toimeenpanemaan valtiovallan valtaamiseen”. Itse asiassa, kuten jokainen „Vperjod” lehteä tunteva vallan hyvin tietää, „Vperjod” ei ole koskaan herättänyt kysymystä *vallan valtaamisesta* eikä suunnannut mitään „valtaamistaktiikkaa”. Plehanov yrittää vaihtaa todella käsitteilyn alaisena olleen kysymyksen toiseen, keksittyyn; vakuuttukseen siitä ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleen kiistan kulku.

Martynov esitti ensimmäisenä kysymyksen kuuluisassa „Kahdessa diktatuurissaan”. Hän väitti, että jos puolueemme osallistuu kapinaan johtajana, niin siitä, menestyksen sattuessa, juontuu, että sen on osallistuttava väliaikaiseen vallankumousohallitukseen, mutta tällainen osallistuminen on periaatteellisesti sallimatonta, eikä se voi johtaa mihinkään muuhun kuin tuhoisaan ja kompromettoivaan lopputulokseen. „Iskra” puolusti tätä katsantokantaa. „Vperjod” väitti, että tällainen lopputulos päinvastoin on

toivottavin, että sosialidemokratian osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, joka on samaa kuin proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattinen diktatuuri, on sallittua, että ilman tällaista diktatuuria ei voida suojata tasavaltaa. Siis vastatessaan *Martynovin asettamaan* kysymykseen molemmat kiistapuolet hyväksyivät kaksi katsomusta ja olivat eri mieltä niistä seuraavista johtopäätöksistä: molemmat hyväksyivät 1) proletariaatin puolueen osallistumisen kapinaan johtajana; 2) kapinan voiton ja itsevaltiuden täydellisen kukistamisen; ne olivat eri mieltä näistä katsomuksista seuraavien taktillisten johtopäätösten arvioinnissa. Muistuttaakohan tämä „taktiikkaa, joka on suunnattu (!!)

vallan valtaamiseen (??)”? Eikö liene selvää, että Plehanov pyrkii *kiertämään* sitä martynovilaista kysymyksenasettelua, jota „Iskra” ja „Vperjod” ovat käsitelleet? Me väittelimme siitä, onko kapinan voittoisa suorittaminen vaarallista, tuhoisaa, kun kerran se saattaa johtaa väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisen välttämättömyyteen. Plehanov haluaisi väitellä siitä, onko taktiikka *suunnattava* vallan valtaamiseen. Pelkäämme, että Plehanovin toivomus (joka on ymmärrettävissä vain martynovilaisen kysymyksenasettelun hämäämisen kannalta) jää viattomaksi toivomukseksi, sillä kukaan ei ole tästä aiheesta väitellyt eikä väittele.

Se, mikä merkitys tuolla kysymyksen vaihdoksella on Plehanovin koko todisteluissa, näkyy erittäin havainnollisesti „filisteritaitureita” koskevasta välikohtauksesta. Tämä „Vperjodin” käyttämä sanonta ei anna rauhaa Plehanoville. Plehanov palaa siihen seitsemisen kertaa vakuuttaen uhmaavasti ja kiihtyneenä lukijoilleen, että „Vperjod” on rohennut nimittää Marxia ja Engelsiä tuolla vähemmän imartelevalla lisänimellä, että „Vperjod” alkaa „*arvostella*” Marxia y.m. j.n.e. Me käsitämme vallan hyvin, että Plehanoville, joka on ottanut tehtäväkseen palauttaa Martynovin entiseen arvoonsa ja „haukkua” „Vperjodin” „pataluhaksi”, olisi erittäin mieluista, jos „Vperjod” olisi sanonut edes jotain sen järjettömyyden kaltaista, jonka Plehanov on pannut sen kontolle. Mutta siinäpä se onkin, että „*Vperjod*” ei ole sanonut mitään sellaista, ja jokainen tarkkaavainen lukija paljastaa helposti Plehanovin, joka on sotkenut mielenkiintoisen periaatteellisen kysymyksen aivan turhanpäiväisellä ja joutavalla saivartelulla.

Niin ikävää kuin saivarteluihin vastaaminen onkin, on meidän silti selitettävä seikkaperäisesti, mikä tuo kuuluisia „filisteritaitureita” koskeva välikohtaus oikeastaan oli. „Vperjod” päätteli seuraavasti. Me kaikki puhumme tasavallan valloittamisesta. Jotta se saataisiin todella valloitetuksi, on välttämätöntä, että me rupeaisimme „yhdessä lyömään” itsevaltiutta,— me, s.o. vallankumouksellinen kansa, proletariaatti ja talonpoikaisto. Mutta se ei vielä riitä. Ei riitä edes sekään, että „yhdessä lyödään lopullisesti” itsevaltiutus, s.o. kukistetaan täydellisesti itsevaltiudellinen hallitus. On välttämätöntä vielä „torjua yhdessä” ne vimmatut kukistetun itsevaltiuden palauttamisyrietykset, joita kiertämättömästi tulee olemaan. Tuo „yhdessä torjuminen”, vallankumoukselliseen kauteen sovellettuna, ei ole mitään muuta kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista demokraattista diktatuuria, se on proletariaatin osallistumista vallankumoushallitukseen. Sen tähden ihmiset, jotka *peloittelevat* työväenluokkaa tämän diktatuurin mahdollisella perspektiivillä, s.o. sellaiset ihmiset kuin Martynov ja L. Martov uudessa „Iskrassa”, joutuvat risti-riitaan oman tunnuksensa kanssa, joka koskee taistelua tasavallan puolesta ja vallankumouksen päätökseen viemistä. Nuo ihmiset järkeilevät itse asiassa niin, ikään kuin he tahtoisivat rajoittaa, supistaa taisteluaan vapauden puolesta,— nimenomaan mitata itselleen etukäteen mitä vaatimattomimman osasen aikaansaannoksia, jonkin tynkäperustuslain tasavallan asemesta. Tällaiset ihmiset, kirjoitti „Vperjod”, madaltavat poroporvarillisesti tunnettua marxilaista katsomusta XIX (ja XX) vuosisadan vallankumouksen kolmesta perusvoimasta ja sen kolmesta perusvaiheesta. Tämä katsomus sisältää sen, että vallankumouksen ensimmäisenä vaiheena on absolutismin rajoittaminen, joka tyydyttää porvaristoa; toisena — tasavallan valloittaminen, joka tyydyttää „kansaa”, s.o. talonpoikaisto ja pikkuporvaristoa yleensä; kolmantena — sosialistinen kumous, joka yksin vain voi tyydyttää proletariaattia. „*Tuo kuva on yleensä ja kokonaisuutena oikea*”, kirjoitti „Vperjod”. Meillä on edessämme todellakin nousu noille kolmelle erilaiselle kaavamaiselle asteelle, jotka eroavat toisistaan sen perusteella, mitkä luokat voivat parhaimmassa tapauksessa seurata meitä tuossa nousussa. Mutta jos me käsitämme tuon oikean marxilaisen kolmea astetta koskevan kaavan

siten, että *ennen jokaista nousua* on mitattava itsellemme etukäteen vaatimaton osanen, esimerkiksi enintään yksi aste, jos me ennen jokaista nousua käymme tuon kaavan mukaan „*laatimaan itsellemme toimintasuunnitelmaa vallankumouskaudella*”, niin me tulemme olemaan filisteritaitureita.

Tällainen oli „Vperjod” lehden päätelmä sen 14. numerossa *. Ja tällöin Plehanovin päähän pätkähti saivarrella viimeisten alleviivattujen sanojen johdosta. „Vperjod” — julistaa hän riemastuneesti — on täten nimittänyt Marxia filisteriksi, sillä Marx laati nimenomaan tuon kaavan mukaan itselleen toimintasuunnitelman juuri vallankumouskaudella!

Todiste? Todisteena on se, että vuonna 1850, kun Saksan vallankumouksellinen kansa kärsi tappion vuosien 1848—1849 taistelussa eikä kyennyt kukistamaan lopullisesti itsevaltiutta, kun liberaalinen porvaristo jo sai tynkäperustuslain ja siirtyi taantumuksen puolelle,— sanalla sanoen, kun Saksan demokraattisesti-vallankumouksellinen liike nousi vain yksinomaan ensimmäiselle asteelle ja pysähtyi ollen voimaton nousemaan ylemmäksi, niin silloin... silloin Marx sanoi, että uusi vallankumouksellinen nousu tulee olemaan nousua toiselle asteelle.

Hymyiletkö, lukija? Plehanovin päätelmä muodostui todellakin hieman... kuinka sen nyt lievemmin sanoisi?.. „dialektiseksi”. *Koska* Marx konkreettisen demokraattisen vallankumouksen vastaavalla konkreettisella hetkellä sanoi, että ensimmäiselle asteelle tapahtuneen nousun jälkeen on noustava toiselle,— niin vain *sen vuoksi* Marxin „arvostelijat” voivat nimittää filistereiksi henkilöitä, jotka ennen ensimmäiselle asteelle nousemista peloittelevat meitä kerrallaan kaksi astetta käsittävän hyppäyksen (siinä tapauksessa, kun kapina on erittäin onnistuneesti järjestetty ja suoritettu) kauhealla perspektiivillä.

Niinpä niin, Marxin „arvostelu” on huono juttu... eikä ole kovin hyvä sekään, että vedotaan epäonnistuneesti Marxiin. Martynov on tulkinnut epäonnistuneesti Marxia. Plehanov on puolustanut epäonnistuneesti Martynovia.

Älköönkään joku vaativainen lukija tehkö sanoistamme selaista johtopäätöstä, että me muka propagoimme „taktiik-

* Ks. tätä osaa, s. 289. *Toim.*

Koko „Vetoomuksessa” ei puhuta sanaakaan sen enempää työväenpuolueen osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisesta demokraattisesta diktatuuristakaan. Plehanov tekee tästä sen johtopäätöksen, että Marx „ilmeisesti ei edes ajatellutkaan sitä, että vallankumouksellisen proletariaatin poliittiset edustajat voivat yhdessä pikkuporvariston edustajain kanssa työskennellä uuden yhteiskuntajärjestelmän luomiseksi”. Tämän johtopäätöksen logiikka ontuu. Marx *ei herätä* kysymystä työväenpuolueen osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, mutta Plehanov tekee johtopäätöksen, että Marx ratkaisee tämän kysymyksen yleensä ja periaatteellisesti ehdottoman kielteisessä hengessä. Marx puhuu vain konkreettisesta tilanteesta, Plehanov tekee yleisen johtopäätöksen, tarkastelematta lainkaan kysymystä sen konkreettiselta näkökannalta. Ja kuitenkin ei tarvitse muuta kuin vilkaista „Vetoomuksen” muutamia kohtia, jotka Plehanov on sivuuttanut, havaitakseen hänen johtopäätöksiensä täydellisen virheellisyyden.

„Vetoomus” on kirjoitettu vallankumouskauden kahden vuoden, 1848 ja 1849, kokemuksen perusteella. Tämän kokemuksen tulokset Marx on määritellyt seuraavasti: „Samaan aikaan (s.o. juuri vuosina 1848—1849) Kommunistien Liiton entinen luja järjestö heikkeni huomattavasti. Suuri osa jäsenistä, jotka välittömästi osallistuivat vallankumousliikkeeseen, luuli, että salaisten yhdistysten aika on ohi ja että pelkkä julkinen toiminta on riittävää. Erinäiset kerhot ja järjestöt (Gemeinden) alkoivat löyhentää yhteyksiään Keskuskomiteaan ja katkaisivat ne vähitellen kokonaan. Näin ollen samaan aikaan, kun demokraattinen puolue, pikkuporvariston puolue, järjestäytyi Saksassa yhä paremmin, työväenpuolue menetti ainoan vakavan perustansa, säilyi järjestyneessä muodossa korkeintaan eräillä paikkakunnilla paikallisia tarkoitusperiä varten ja joutui sen vuoksi yleensä täydellisesti pikkuporvarillisten demokraattien vallan ja johdon alle”*. Ja „Vetoomuksen”

* Ansprache der Zentralbehörde an den Bund, von März 1850, K. Marx: „Enthüllungen über den Kommunistenprocess zu Köln”, 1885, Anhang IX, S. 75. (Keskuskomitean Vetoomus Liitolle, maaliskuu 1850, K. Marx: „Paljastuksia Kölnin kommunistijutusta”, 1885, IX liite, s. 75. *Toim.*) Koko kursivointi sitaateissa on meidän.

seuraavalla sivulla Marx sanoo: „Nykyään, kun edessä on uusi vallankumous,... on äärimmäisen tärkeää, että työväenpuolue esiintyy mahdollisimman järjestyneenä, mahdollisimman yksimielisenä ja mahdollisimman itsenäisenä, ellei se tahdo olla jälleen, kuten vuonna 1848, porvariston hyväksikäytettävänä ja hinattavana”.

Ajatelkaapa vakavasti näiden kategoristen väitteiden merkitystä! Kaksi vuotta jatkuneen avoimen vallankumouksen jälkeen, sen jälkeen, kun kansankapina oli voittanut Berliinissä, kun vallankumouksellinen parlamentti oli kutsuttu koolle, kun osa maata oli avoimen kapinan vallassa ja valta siirtyi väliaikaisesti vallankumouksellisten hallitusten käsiin,— Marx toteaa vallankumouksellisen kansan tappion ja puolueiden järjestyneisyyden kannalta pikkuporvarillisen demokratian *voiton* sekä työväenpuolueen *häviön*. Eikö tämä sitten osoita selvääkin selvemmin, että oli olemassa sellainen poliittinen tilanne, jolloin kysymystä työväenpuolueen osallistumisesta hallitukseen ei kannattanut asettaakaan? Kaksi vuotta kestäneen vallankumouksen jälkeen, kun Marx yhdeksän kuukauden kuluessa oli julkaissut julkisesti mitä vallankumouksellisinta työväenpuolueen sanomalehteä, joudutaan toteamaan se, että tämä puolue on täysin desorganisoinut, että yleisestä virtauksesta puuttuu täydellisesti vähänkin selvemmin ilmenevä proletaarinen suuntaus (Stephan Bornin¹¹⁸ veljeskunnan työläiset ovat liian vähälukuisia), että proletariaatti on joutunut täydellisesti ei ainoastaan porvariston herruuden, vaan myös sen johdon alaiseksi! Ilmeisesti taloudelliset suhteet olivat vielä äärimmäisen kehittymättömiä, suurteollisuus puuttui miltei tyyten, ei ollut mitään itsenäistä työväenliikettä, joka olisi käsittänyt vähääkään huomattavammat mittasuhteet, pikkuporvariston herruus oli jakamatonta. On selvää, että kirjailija, joka eritteli konkreettista tilannetta, ei voinut tällaisissa oloissa edes ajatellakaan, että työväenpuolueen osallistuminen väliaikaiseen hallitukseen olisi mahdollista. On selvää, että Marxin piti „Vetoomuksessaan” jankata (suokaa anteeksi sanontani) Kommunistien Liiton jäsenille sellaisia totuuksia, jotka nyt tuntuvat meistä apistotuksilta. Marxin piti todistella sitä, että työläisten on asetettava omat vaaliehtokkaansa porvarillisesta demokratiasta riippumatta. Marxin piti kumota demokraattiset fraasit siitä, että työläisten eroaminen muka

„jakaa kahtia” (huomatkaa tämä! kahtia voidaan jakaa vain se, joka eilen oli vielä yhtenäinen ja joka jää edelleen aatteellisesti yhtenäiseksi!) demokraattisen puolueen. Marxin piti *varoittaa* Kommunistien Liiton jäseniä näihin fraaseihin viehättymisestä. Marxin piti, Liiton Keskuskomitean nimessä, luvata, että heti ensimmäisen tilaisuuden sattuessa kutsutaan koolle työväenpuolueen edustajakokous työväenklubien sentralisoimiseksi, — 1848—1849 vallankumousvuosien kuluessa ei vielä ollut olemassa edellytyksiä, jotta olisi voitu ajatella työväenpuolueen erikoisen edustajakokouksen olevan mahdollisen!

Johtopäätös tästä on selvä: kuuluisassa „Vetoomuksessa” Marx ei laisinkaan koskettele kysymystä siitä, onko proletariaatin osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen periaatteellisesti sallittua. Marx tarkastelee yksinomaan Saksan konkreettista tilannetta vuonna 1850. Tässä yhteydessä Marx ei mainitse sanaakaan Kommunistien Liiton osallistumisesta vallankumoushallitukseen siksi, että silloisissa oloissa ei voinut herätä ajatustakaan tällaisesta työväenpuolueen nimessä tapahtuvasta osallistumisesta demokraattisen diktatuurin luomisen tarkoituksessa.

Marxin ajatus on seuraava: me, vuoden 1850 saksalaiset sosialidemokraatit, emme ole järjestyneitä, me olemme kärsineet tappion vallankumouksen ensi vaiheessa, olemme joutuneet kokonaan porvariston hinattaviksi; meidän on ehdottomasti, välttämättä järjestäydyttävä itsenäisesti, järjestäydyttävä itsenäisesti hinnalla millä hyvänsä,— muussa tapauksessa me tulemme vastaisuudessaakin, kun organisaatiotaan voimistanut ja mahtava pikkuporvarillinen puolue voittaa, samaten laahustamaan perässä.

Martynovin ajatus oli seuraava: me, vuoden 1905 venäläiset sosialidemokraatit, olemme järjestyneet itsenäiseksi puolueeksi ja me tahdomme lähteä ensimmäiseen rynnäköön tsarismin linnaketta vastaan, kulkea pikkuporvarillisen kansan etunenässä. Mutta jos me järjestämme erittäin hyvin rynnäköön, ja herra varjelkoon, suoritamme sen voittoa, niin me joudumme kaiketi osallistumaan väliaikaiseen vallankumoushallitukseen tai vieläpä demokraattiseen diktatuuriinkin. Mutta tuo osallistuminen on periaatteellisesti sallimatonta.

Ja Plehanov haluaa tosissaan saada jonkun vakuuttaneeksi siitä, että Martynovia voidaan puolustaa Marxin

perusteella? Plehanov varmaankin pitää „Iskran” lukijoita lapsina. Me taas sanomme vain: toista on marxilaisuus ja toista martynovilaisuus.

Lopettaaksemme „Vetoomuksesta” puhumisen meidän on vielä selitettävä Plehanovin seuraava väärä mielipide. Hän osoittaa aivan oikein, että maaliskuussa 1850, jolloin „Vetoomus” kirjoitettiin, Marx uskoi kapitalismin raihnaisuuteen ja sosialistinen vallankumous näytti hänestä „aivan lähellä olevalta”. Marx korjasi hyvin pian virheensä: jo syyskuun 15 p:nä 1850 hän erosi Schapperista (Schapper jäi Willichin kanssa vähemmistöön Liitossa ja erosi siitä), joka antautui niin voimakkaasti porvarillis-demokraattisen vallankumouksellisuuden eli utopismin vaikutuksen alaiseksi, että sanoi: „meidän on saatava heti valta käsiimme tai muutoin me voimme käydä nukkumaan”. Marx väitti Schapperia vastaan sanoen, ettei vallankumouksen liikkeellepanevana voimana saa pitää yksistään vain omaa tahtoaan todellisten ehtojen asemesta. Proletariaatti joutuu ehkä vielä kokemaan 15, 20, 50 vuotta kansalaissoittoa ja kansainvälisiä selkkauksia „ei ainoastaan muuttaakseen nuo ehdot, vaan myös muuttaakseen itsensä, proletaarit, ja tehdäkseen itsensä kykeneväksi poliittiseen herruuteen”¹¹⁹. Plehanov kertoo lyhyesti tästä Marxin katsantokantojen muutoksesta ja päättelee:

„He” (Marx ja Engels tuon „muutoksen” jälkeen) „olisivat määritelleet proletariaatin poliittiset tehtävät jo siinä olettamuksessa, että demokraattinen järjestelmä jää vallitsevaksi verraten pitkän ajanjakson kuluessa. *Mutta juuri siksi he olisivat vieläkin päättäväisemmin tuominneet sosialistien osallistumisen pikkuporvarilliseen hallitukseen*” („Iskra” № 96).

Tämä Plehanovin päätelmä on täysin virheellinen. Se on juuri sitä sosialistisen ja demokraattisen diktatuurin toisiinsa sekoittamista, josta me olemme useaan kertaan moittineet L. Martovia ja Martynovia. Vuonna 1850 Marx ja Engels eivät tehneet eroa demokraattisen ja sosialistisen diktatuurin välillä eli oikeastaan eivät maininneet mitään edellisestä, sillä kapitalismi näytti heistä raihnaiselta ja sosialismi läheiseltä. Siksi he eivät tehneet siihen aikaan eroa myöskään minimiohjelman ja maksimiohjelman välillä.

Mutta jos tehdään tämä ero (kuten kaikki me, marxilaiset, teemme nyt taistellessamme „socialistivallankumouksellisten” porvarillis-demokraattista vallankumouksellisuutta vastaan sen vuoksi, että he eivät ymmärrä tätä eroa), niin pitää selvittää *erikseen* kysymys socialistisesta ja demokraattisesta diktatuurista. Plehanov jättää tämän tekemättä ja menettelee epäjohdonmukaisesti. Valiten välttelevän sanamuodon, puhuen yleensä „socialistien osallistumisesta pikkuporvarilliseen hallitukseen” hän siten nimenomaan salaviikaa vaihtaa selvästi, määrätysti ja täsmällisesti asetetun kysymyksen demokraattisesta diktatuurista socialistista diktaturiaa koskevaan kysymykseen. Hän sotkee („Vperjod” lehden vertausta käyttääksemme *) toisiinsa Millerand'in osallistumisen ministeristöön rinnan Gallifet'n kanssa socialistisen kumouksen aaton kaudella ja Varlinin osallistumisen vallankumoukselliseen hallitukseen rinnan pikkuporvarillisten demokraattien kanssa, jotka puolustivat tasavaltaa ja saivat sen puolustetuksi.

Marx ja Engels pitivät vuonna 1850 sosialismia lähellä-olevana ja siksi he aliarvioivat demokraattisia aikaansaannoksia, jotka näyttivät heistä täysin kestävilta pikkuporvarillisen demokraattisen puolueen eittämättömän voiton vuoksi ¹²⁰. 25 vuotta myöhemmin, vuonna 1875, Marx osoitti, että Saksassa on ei-demokraattinen järjestelmä — „parlamentarisilla muodoilla verhottu absolutismi” ¹²¹. 35 vuotta myöhemmin, vuonna 1885, Engels ennusti, että edessäolevassa Euroopan mullistuksessa valta Saksassa siirtyy pikkuporvarilliselle demokratialle ¹²². Tästä juontuu juuri päinvastainen johtopäätös kuin se, mitä Plehanov tahtoo todistaa: jos Marx ja Engels olisivat käsittäneet, että demokraattisen järjestelmän verrattain pitkäaikainen vallallaolo on kiertämätön, niin he olisivat antaneet *sitä suuremman* merkityksen proletariaatin ja talonpoikaiston *demokraattiselle* diktatuurille, jonka tarkoituksena on tasavallan lujittaminen, kaikkien absolutismin jälkien täydellinen hävittäminen ja arenan täydellinen puhdistaminen sosialismin puolesta käytävää taistelua varten. *Sitä enemmän* he olisivat tuominneet hvostilaisia, jotka pystyvät demokraattisen kumouksen aattona *pelottelemaan* proleta-

* Ks. tätä osaa, s. 272. Toim.

riaattia vallankumouksellisen-demokraattisen diktatuurin *mahdollisuudella*.

Plehanov itse tuntee, että hänen kantansa, joka perustuu „Vetoomuksen” väärään tulkitsemiseen, on heikko. Siksi hän tekee varovasti varauksen, ettei hän pyri selityksellään ratkaisemaan lopullisesti kysymystä,—vaikka hän tekeekin „tyhjentävän” kategorisia johtopäätöksiä, esittämättä kerrassaan mitään, paitsi asiaankuulumatonta selitystä, ja yrittämättä edes eritellä „Vperjodin” esittämää konkreettista kysymyksenasettelua. Plehanov yrittää panna „Vperjodin” kontolle sekä halun „arvostella” Marxia että Machin ja Avenariuksen katsantokannan. Tämä hänen hyökkäyksensä herättää meissä vain hymyilyä: Plehanovin kanta on kaiketi keho, kun hän ei voi löytää itselleen maalitaulua „Vperjod” lehden todellisista väitteistä, vaan hänen pitää keksiä maalitaulu aiheista, jotka ovat aivan vieraita niin „Vperjod” lehdelle kuin tarkastelunalaisena olevalle kysymyksellekin. Lopuksi Plehanov vetoaa vielä erääseen todisteeseen, joka tuntuu hänestä „torjumattomalta”. Itse asiassa tuo todiste (Engelsin kirje Turatille vuodelta 1894) on kerrassaan huono.

Kuten tämän kirjeen plehanovilaisesta esityksestä näkyy (ikävä kyllä Plehanov ei esitä kirjettä kokonaan eikä osoita, julkaistiinko se ja nimenomaan missä), Engelsin *piti todistella Turatille sosialistisen ja pikkuporvarillisen vallankumouksen välistä* eroavaisuutta. Sillä on kaikki sanottu, tov. Plehanov! Turati on italialainen Millerand, bernsteiniäinen, jolle Giolitti tarjosi salkkua ministeristössään. Turati ilmeisesti *sotki* kaksi, luokkasisällöltään aivan erilaista kumousta. Turati kuvitteli, että hän tulee ajamaan proletariaatin herruuden etuja, mutta Engels selitti hänelle, että silloisen tilanteen vallitessa vuoden 1894 Italiassa (s.o. muutamia vuosikymmeniä sen jälkeen, *kun* Italia oli noussut „ensimmäiselle asteelle”, kun oli valloitettu poliittinen vapaus, joka antoi prolefariaatille mahdollisuuden järjestäytyä julkisesti, laajasti ja itsenäisesti!) hän, Turati, tulee voittaneen pikkuporvarillisen puolueen ministeristössä puolustamaan ja ajamaan todellisuudessa *vieraan luokan*, pikkuporvariston, etuja. Me olemme siis tekemisissä erään millerandilaisuustapauksen kanssa; „Vperjod” vastusti suoraan millerandilaisuuden sekoittamista demokraattisen diktatuurin kanssa, mutta Plehanov ei edes kajonnut

„Vperjod” lehden väitteisiin. Meillä on tässä kuvaava esimerkki siitä kierosta asemasta, josta Engels jo aikoja sitten varoitti äärimmäispuolueiden johtajia, nimittäin silloin, kun he eivät käsittä kumouksen todellista luonnetta ja tietämättään ajavat „vieraan” luokan etuja. Kaiken pyhän nimessä, tov. Plehanov, onko tällä sitten edes mitään yhteyttä siihen kysymykseen, jonka Martynov on herättänyt ja jota „Vperjod” on selittänyt? Voiko se vaara, että henkilöt, jotka ovat nousseet ensimmäiselle asteelle, saattavat sekoittaa toisen ja kolmannen asteen, olla todella puolustuksena sille, että meitä ensimmäiselle asteelle nousun edellä peloitellaan perspektiivillä, että mahdollisesti noudetaan kaksi astetta kerralla??

Ei, Plehanovin „pieni historiallinen selitys” ei todista kerrassaan mitään. Vetoamiset niihin tilanteisiin, jotka olivat vuoden 1850 Saksassa ja vuoden 1894 Italiassa ja jotka eroavat perusteellisesti Venäjän tilanteesta vuoden 1905 tammikuussa ja toukokuussa, eivät lainkaan todista oikeaksi hänen periaatteellista johtopäätöstään: „vallankumoukselliseen hallitukseen osallistuminen yhdessä pikkuporvariston edustajien kanssa merkitsee proletariaatin kavaltamista”. Nuo vetoamiset eivät anna mitään demokraattista diktatuuria ja väliaikaista vallankumoushallitusta koskevassa kysymyksessä. Ja jos Plehanov tahtoo soveltaa johtopäätöstään tähän kysymykseen, jos hän pitää periaatteellisesti sallimattomana proletariaatin kaikenlaista osallistumista vallankumoushallitukseen silloin, kun taistellaan tasavallan puolesta, demokraattisen kumouksen aikana, niin me otamme tehtäväksemme todistaa hänelle, että se on anarkismin „periaate”, jonka Engels on mitä selvimmin tuominut. Tämän todisteen esitämme seuraavassa artikkelissa.

TOINEN ARTIKKELI

AINOASTAANKO ALHAALTAKASIN VAI SEKA ALHAALTA- ETTA YLHAALTAKASIN?

Edellisessä artikkelissa, eritellessämme Plehanovin historiallista selitystä, osoitimme, että Plehanov tekee perustelemattomasti yleisiä ja periaatteellisia johtopäätöksiä Marxin sellaisten sanojen perusteella, jotka koskevat kokonaisuudessaan ja yksinomaan Saksan konkreettista

tilannetta vuonna 1850. Tämä konkreettinen tilanne selittää täydellisesti sen, miksi Marx ei herättänyt eikä voinutkaan herättää silloin kysymystä Kommunistien Liiton osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Siirrymme nyt käsittelemään yleistä ja periaatteellista kysymystä tuollaisen osallistumisen sallittavuudesta.

Ennen kaikkea on asetettava täsmällisesti kiistakysymys. Tässä suhteessa me voimme onneksemme käyttää hyväksemme erästä vastaväittäjiemme antamaa määritelmää, sulkeaksemme täten pois kiistan olemusta koskevat vastaväitteet. „Iskran” 93. numerossa on sanottu: „Parhaana keinona sen organisoimiseksi (proletariaatin organisoimiseksi puolueeksi, joka on oppositiossa porvarillis-demokraattista valtiota kohtaan) on porvarillisen vallankumouksen kehittäminen *alhaaltakäsin* (kursivointi „Iskran”), siten, että proletariaatti painostaa vallassaolevaa demokratiaa”. Ja edelleen „Iskra” kirjoittaa „Vperjod” lehdestä, että „se tahtoo, ettei proletariaatti painostaisi vallankumousta ainoastaan „alhaaltakäsin”, ainoastaan kadulta, vaan myös ylhäältäkäsin, väliaikaisen hallituksen palatseista”.

Siis kysymys on asetettu selvästi. „Iskra” tahtoo painostusta alhaaltakäsin, „Vperjod” — „ei ainoastaan alhaalta, vaan myös ylhäältäkäsin”. Painostus alhaaltakäsin on kansalaisten harjoittamaa vallankumoushallituksen painostusta. Painostus ylhäältäkäsin on vallankumoushallituksen harjoittamaa kansalaisten painostusta. Toiset *rajoittavat* toimintansa painostukseen alhaaltakäsin. Toiset eivät ole suostuvaisia tällaiseen rajoittamiseen ja vaativat alhaaltakäsin tapahtuvan painostuksen *täydentämistä* painostuksella ylhäältäkäsin. Kiistaa käydään siis nimenomaan kysymyksestä, jonka olemme asettaneet alaotsikossa: ainoastaanko alhaaltakäsin vai sekä alhaalta- että ylhäältäkäsin? Demokraattisen vallankumouksen kaudella proletariaatille on periaatteellisesti sallimatonta painostus ylhäältäkäsin, „väliaikaisen hallituksen palatseista”, sanovat toiset. Demokraattisen vallankumouksen kaudella proletariaatille on periaatteellisesti sallimatonta ehdoton kieltäytyminen painostuksesta ylhäältäkäsin ja väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisesta, sanovat toiset. Näin ollen kysymys ei ole siitä, onko painostus ylhäältäkäsin mahdollista tietyssä tilanteessa, onko se

toteutettavissa tiettyjen voimasuhteiden vallitessa. Ei, me emme käsittele nyt kerrassaan minkäänlaista konkreettista tilannetta, ja sen vuoksi, että jokin kiistakysymys monasti on yritetty vaihtaa toiseen, pyydämme hartaasti lukijoita ottamaan tämän huomioon. Ratkaistavanamme on yleinen periaatteellinen kysymys siitä, onko demokraattisen valtakumouksen kaudella sallittua siirtyminen alhaalta-käsin tapahtuvasta painostuksesta painostukseen ylhäältä-käsin.

Tämän kysymyksen selittämiseksi käännyimme ensin tieteellisen sosialismin perustanlaskijoiden taktillisten katsojantokantojen historian puoleen. Eikö tuossa historiassa ole ollut väittelyjä nimenomaan yleisestä kysymyksestä, joka koskee ylhäältä-käsin tapahtuvan painostuksen sallittavuutta? Tällainen väittely on ollut. Sen aiheuttajana oli Espanjan kapina vuoden 1873 kesällä. Engels arvioi ne opetukset, jotka sosialistisen proletariaatin on otettava tästä kapinasta, kirjoituksessaan „Bakuninilaiset työssä”, joka julkaistiin vuonna 1873 Saksan sosialidemokraattisessa lehdessä „Volksstaat”¹²³ ja uudestijulkaistiin vuonna 1894 kirjassessa „Internationales aus dem Volksstaat”*. Katso-kaamme, mitä yleisiä johtopäätöksiä Engels teki¹²⁴.

Helmikuun 9 p:nä 1873 Espanjan kuningas Amadeo luopui valtaistuimesta — „ensimmäinen kuningas, joka järjesti lakon”, pilaillee Engels. Helmikuun 12 p:nä julistettiin tasavalta. Baskien maakunnissa puhkesi sen jälkeen karlistien kapina. Huhtikuun 10 p:nä valittiin Perustava kokous, joka kesäkuun 8 p:nä julisti federatiivisen tasavallan. Kesäkuun 11 p:nä konstituoitiin Pi y Margallin uusi ministeristö. Äärimmäiset tasavaltalaiset, niin sanotut „intransigentit” (leppymättömät) eivät tällöin päässeet perustuslakia laatimaan valiokuntaan. Ja kun heinäkuun 3 p:nä tuo uusi perustuslaki julistettiin, nostivat intransigentit kapinan. Heinäkuun 5—11 päivien välisenä aikana he saivat voiton Sevillan, Granadan, Alcoyn, Valencian ja useissa muissa maakunnissa. Virastaeronneen Pi y Margallin tilalle tulleen Salmeronin hallitus lähetti sotavoimia kapinaannousseita maakuntia vastaan. Kapina kukistettiin enemmän tai vähemmän sitkeän vastarinnan jälkeen: Cádiz valloitettiin heinäkuun 26 p:nä 1873 ja Cartagena — tammikuun 11 p:nä

* — „Kansanvaltiosta” otetuista kansainvälisistä aiheista”. *Toim.*

1874. Tällaisia ovat ne lyhyet kronologiset tiedot, jotka Engels esittää kirjoituksensa alussa.

Arvioidessaan tapahtuman opetuksia Engels tähdentää ennen kaikkea sitä, että taistelu tasavallan puolesta Espanjassa ei laisinkaan ollut eikä voinutkaan olla taistelua sosialistisen kumouksen puolesta. „Espanja”, sanoo hän, „on teollisessa suhteessa siksi takapajuinen maa, ettei siellä voi olla puhuttakaan työväenluokan *viipymättömästä* täydellisestä vapauttamisesta. Ennenkuin asia menee niin pitkälle, Espanjan on vielä käytävä kehityksessään läpi erilaisia ennakoasteita ja raivattava tieltä koko joukko esteitä. Näiden ennakoasteiden läpäiseminen mahdollisimman lyhyessä ajassa, näiden esteiden nopea poisraivaaminen,— sellaisia olivat ne mahdollisuudet, jotka tasavalta toi tullessaan. Mutta näitä mahdollisuuksia voitiin käyttää hyväksi vain Espanjan työväenluokan tehokkaan *poliittisen* asiaanpuuttumisen tietä. Työläisjoukot tiensivat sen; ne pyrkivät kaikkialla osallistumaan tapahtumiin, käyttämään hyväkseen sopivaa tilaisuutta toimintaa varten, jättämättä, kuten siihen saakka, vapaata tannerta omistavien luokkien toiminnalle ja vehkeilyille”.

Siis kysymys oli taistelusta tasavallan puolesta, demokraattisesta eikä sosialistisesta vallankumouksesta. Kysymys työläisten puuttumisesta tapahtumiin asetettiin silloin kahdella tavalla: toisaalta bakuninilaiset (eli „allianssistit”, — marxilaista „internationalea” vastaan käytävää taistelua varten luodun „allianssin” perustajat) kielsivät poliittisen toiminnan, vaaleihin osallistumisen j.n.e. Toisaalta he olivat sellaiseen vallankumoukseen osallistumista vastaan, jonka päämääränä ei ole työväenluokan viipymättömän täydellinen vapauttaminen, he olivat kaikkinaista vallankumousshallitukseen osallistumista vastaan. Juuri tämä kysymyksen viimeinen puoli kiinnostaakin meitä erikoisesti kiistakysymyksemme kannalta. Tämä kysymyksen puoli muuten olikin kahden taktillisen tunnuksen välisen *periaatteellisen* eroavaisuuden määrittelemisen aiheena.

„Bakuninilaiset”, sanoo Engels, „ovat propagoineet useita vuosia, että *kaikkinainen vallankumouksellinen toiminta ylhäältä alaskäsin on vahingollista*, että *kaikki tulee järjestää ja suorittaa alhaalta ylöskäsin*”.

Näin ollen periaate: „ainoastaan alhaaltakäsin” on *anarkistinen* periaate.

Engels osoittaa juuri tämän periaatteen äärimmäisen järjettömyyden demokraattisen vallankumouksen kaudella. Siitä seuraa luonnollisesti ja kiertämättä se käytännöllinen johtopäätös, että vallankumoushallitusten muodostaminen on työväenluokan kavaltamista. Ja bakuninilaiset tekivät juuri sellaisen johtopäätöksen, julistivat nimenomaan periaatteena, että *„vallankumoushallituksen muodostaminen on uutta työväenluokan pettämistä, uutta työväenluokan kavaltamista”*.

Kuten lukija näkee, olemme tekemisissä juuri niiden kahden „periaatteen” kanssa, joihin myös uusi „Iskra” on päätynyt, nimittäin: 1) sallittua on vain vallankumouksellinen toiminta alhaaltakäsin vastapainoksi „sekä alhaalta-että ylhäältäkäsin”-taktiikalle; 2) väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistuminen on työväenluokan kavaltamista. Nämä molemmat uusiskralaiset periaatteet ovat anarkistisia periaatteita. Tasavallan puolesta käydyn taistelun todellinen kulku Espanjassa osoitti juuri näiden molempien periaatteiden koko järjettömyyden ja koko taantumuk-sellisuuden.

Engels näyttää sen toteen Espanjan vallankumouksen eri episodien perusteella. Alcoyn kaupungissa esimerkiksi puhkeaa vallankumous. Tämä on verrattain nuori tehdas-kaupunki, jossa on 30 tuhatta asukasta. Työläisten kapina pääsee voitolle huolimatta siitä, että johdossa ovat bakuninilaiset, jotka periaatteessa vieroksuvat vallankumouksen järjestämisen aatetta. Bakuninilaiset alkoivat perästäpäin kehuskella, että he olivat „tilanteen herroja”. Ja kuinka nuo „herrat” hyväksikäyttivät „tilannettaan”, kysyy Engels. Ensiksikin he muodostivat Alcoyssa „hyvinvoinnin komitean”, s.o. vallankumoushallituksen. Samalla nuo samat allianssistit (bakuninilaiset) tekivät kongressissaan syyskuun 15 p:nä 1872, s.o. kaikkiaan kymmenen kuukautta ennen vallankumousta, päätöksen: „jokainen poliittisen, niin sanotun väliaikaisen tai vallankumouksellisen vallan organisaatio voi olla vain uutta petosta ja se osoittautuisi yhtä vaaralliseksi proletariaatille kuin kaikki nykyään olemassa olevat hallitukset”. Näiden anarkististen fraasien kumoamisen asemesta Engels rajoittuu sarkastiseen huomautukseen, että nimenomaan päätöslauselman kannattajat joutuivat olemaan „tämän väliaikaisen ja vallankumouksellisen hallitusvallan osanottajia” Alcoyssa. Engels kohte-

lee näitä herroja, kuten he ovat ansainneet, halveksien siitä, että valtaan päästyään he ilmaisivat „absoluuttista avuttomuutta, hätääntyneisyyttä ja tarmon puutetta”. Engels olisi vastannut yhtä halveksien niihin syytöksiin „jakobiinilaisuudesta”, jotka niin miellyttävät sosialidemokratian girondisteja. Hän osoittaa, että monissa muissa kaupungeissa, esimerkiksi San Lucar de Barramedassa (Cádizin lähellä sijaitseva satamakaupunki, asukkaita 26 tuhatta) „allianssitit joutuivat myöskin vastoin anarkistisia periaatteitaan muodostamaan vallankumoushallituksen”. Hän moittii näitä siitä, että he „eivät tietäneet, mitä on tehtävä heidän käsissään olevalle vallalle”. Tietäen mainiosti sen, että bakuninilaiset työväenjohtajat olivat osallistuneet väliaikaisiin hallituksiin *yhdessä intransigenttien kanssa*, s.o. yhdessä tasavaltalaisten, pikkuporvariston edustajain kanssa, Engels ei syytä bakuninilaisia hallitukseen osallistumisesta (niin kuin pitäisi tehdä uuden „Iskran” „periaatteiden” mukaan), vaan *riittämättömästä järjestyneisyydestä, siitä, että osallistuminen ei ollut riittävän tarmokasta* ja että he alistuivat herrojen porvarillisten tasavaltalaisten johdon alaiseksi. Se, miten musertavilla sarkasmeilla Engels olisi läksyttänyt ihmisiä, jotka vallankumouksen kaudella madaltavat „teknillisen” ja sotilaallisen johtamisen merkitystä, näkyy muun muassa siitä, että Engels syytti bakuninilaisia työväenjohtajia siitä, että päästyään vallankumoushallitukseen he jättivät „poliittisen ja *sotilaallisen* johtamisen” herrojen porvarillisten tasavaltalaisten käsiin, mutta itse ruokkivat työläisiä juhlallisilla fraaseilla ja paperille jäävillä „sosiaalisten” reformien suunnitelmilla.

Sosialidemokratian todellisena jakobiinilaisena Engels ei ainoastaan osannut pitää arvossa ylhäältäkäsin tapahtuvan toiminnan tärkeyttä, ei ainoastaan pitänyt täysin sallittuna vallankumoushallitukseen osallistumista yhdessä tasavaltalaisen porvariston kanssa, vaan *vaati* tuota osallistumista ja vallankumouksellisen vallan tarmokasta sotilaallista aloitteellisuutta. Engels piti velvollisuutenaan antaa tällöin *käytännöllisesti* johtavia *sotilaallisia* neuvoja.

„Huolimatta siitä”, sanoo hän, „että kapina aloitettiin tolkkottomasti, sillä olisi kuitenkin ollut suuria voiton mahdollisuuksia, jos sitä olisi johdettu edes hiukankaan

järkevästi *, vaikkapa edes sillä tavalla kuin Espanjan sotilaskapinoita. Tällaisten kapinain aikana nousee yhden kaupungin varuskunta, suuntaa kulkunsa naapurikaupunkiin, vetää mukaansa sen varuskunnan, joka on jo edeltäkään propagoitu, ja näin siis kapinalliset, joiden lukumäärä kasvaa laavan lailla, kulkevat pääkaupunkia kohti, kunnes menestyksellinen taistelu tai niitä vastaan lähetetyn sotaväen siirtyminen kapinallisten puolelle ratkaisee voiton. Tämä menetelmä oli erittäin hyvin sovellettavissa mainitussa tapauksessa. Insurgentit oli jo aikoja sitten järjestetty kaikkialla vapaaehtoisin pataljoonin; totta kyllä, kuri niissä oli surkuteltava, mutta ei kuitenkaan huonompi kuin Espanjan vanhan, suurimmalta osaltaan hajallelasketun armeijan jätteiden keskuudessa. Santarmit olivat hallituksen ainoata luotettavaa sotaväkeä, mutta heidät oli hajotettu ympäri maata. Tehtävänä oli ennen kaikkea ehkäistä näiden santarmien yhteenkerääntyminen, mutta se oli mahdollista vain käyttämällä hyökkäävää toimintatapaa ja ryhtymällä rohkeasti taisteluun avoimella kentällä. Tämä toimintatapa ei ollut kovinkaan vaarallinen, sillä hallitus saattoi lähettää vapaaehtoisia vastaan vain yhtä kurittomia joukkoja kuin itse nuo vapaaehtoisetkin. Ja sillä, joka tahtoi voittaa, ei ollut muita teitä voittoon”.

Näin päätteli tieteellisen sosialismin perustaja, kun hän joutui tekemisiin kapinan tehtävien ja välittömän taistelun kanssa vallankumouksellisen purkauksen kaudella! Huolimatta siitä, että kapinan olivat nostattaneet pikkuporvarilliset tasavaltalaiset; huolimatta siitä, ettei proletariaatin ratkaistavana ollut kysymys sen enempää sosialistisesta kumouksesta kuin elementaarisen välttämättömästä poliittisesta vapaudestakaan; — tästä huolimatta Engels antoi erittäin suuren arvon työläisten mitä aktiivisimmalle osallistumiselle taisteluun tasavallan puolesta, Engels vaati proletariaatin johtajilta, että he alistaisivat koko toimintansa ehdottoman voiton saavuttamiselle alkaneessa taistelussa; Engels, eräs proletariaatin johtajia, syventyi tällöin myös itse jopa sotilaallisen organisaation yksityisseikkoihinkin, Engels ei ylenkatsonut myöskään sotilaskapinain

* Wäre er nur mit einigem Verstand geleitet worden. Engels parkoi Sääli, ettei hän tunne uutta „Iskraa”! Silloin hän olisi tietoinen kapinan suorittamista (geleitet werden) koskevan „Jakobiinilaisen” aatteen turmiollisuudesta, vahingollisuudesta, utopistisuudesta, porvarillisuudesta, teknillisestä yksipuolisuudesta ja salaliittolaisesta suppeudesta!

vanhentuneita taistelukeinoja, kun ne kerran olivat tarpeen voiton saavuttamiseksi, Engels asetti etutilalle toiminnan hyökkäävän luonteen ja vallankumouksellisten voimain keskittämisen. Kärkevimät syytökset hän tähtäsi bakunilaisia vastaan siitä, että nämä muuttivat periaatteen „sen, mikä oli välttämätön paha Saksan talonpoikaissodan kaudella ja toukokuun kapinoiden aikana Saksassa vuonna 1849, nimittäin *vallankumouksellisten voimain pirstoutuneisuuden ja eristyneisyyden*,— sen, mikä teki mahdolliseksi yksille ja samoille hallituksen sotajoukoille tukahduttaa erilliset kapinat toinen toisensa jälkeen”. Engelsin katsantokannat kapinan suorittamisesta, vallankumouksen järjestämisestä ja vallankumouksellisen vallan hyväksikäyttämisestä eroavat uuden „Iskran” hvostilaisista katsantokannoista niinkuin taivas maasta.

Tehdessään yhteenvedon Espanjan vallankumouksen opetuksista Engels panee ennen kaikkea merkille sen, että „niin pian kuin bakuninilaiset joutuivat vakavan vallankumouksellisen tilanteen eteen, he olivat pakoitettuja heittämään yli laidan koko entisen ohjelmansa”. Heidän täytyi nimittäin heittää yli laidan ensinnäkin poliittisesta toiminnasta ja vaaleihin osallistumisesta pidättäytymisen periaate, „valtion hävittämisen” periaate. Toiseksi, „he heittivät yli laidan sen periaatteen, että työläisten ei pidä osallistua mihinkään sellaiseen vallankumoukseen, jonka tarkoituksena ei ole proletariaatin viipymätön täydellinen vapauttaminen, he itse osallistuivat liikkeeseen, joka ilmeisesti oli puhtaasti porvarillinen”. Kolmanneksi — ja tämä johtopäätös antaa vastauksen juuri kiistakysymykseemme — „he polkivat alas periaatteen, jonka juuri olivat itse julistaneet: vallankumouksellisuuden muodostaminen on muka vain uutta petosta ja uutta työväenluokan kavaltamista,— he polkivat sen alas osallistumalla vallan rauhallisesti eri kaupunkien hallituskomiteain istuntoihin ja sitä paitsi olivat miltei kaikkialla voimattomana vähemmistönä, jota herrat porvarit majorisoivat ja käyttivät poliittisesti hyväkseen”. „Bakuninilaiset”, jotka eivät osanneet johtaa kapinaa, jotka pirstoivat vallankumouksellisia voimia niiden keskittämisen asemesta, jotka jättivät vallankumouksen suorittamisen herrojen porvariin huostaan ja jotka laskivat hajalle Internationalen lujan ja voimakkaan organisaation, „antoivat

meille Espanjassa verrattoman näytteen siitä, kuinka ei pidä suorittaa vallankumousta”.

* * *

Tehden yhteenvedon edellä esitetystä saamme seuraavat johtopäätökset:

1) Se, että periaatteellisesti rajoitetaan vallankumouksellinen toiminta painostukseen alhaaltakäsin ja kieltäydytään painostuksesta myös ylhäältäkäsin, on *anarkismia*.

2) Ken ei ymmärrä uusia tehtäviä vallankumouksen kaudella, ylhäältäkäsin suoritettavan toiminnan tehtäviä, ken ei osaa määritellä tällaisen toiminnan ehtoja ja ohjelmaa, hänellä ei ole käsitystä proletariaatin tehtävistä missään demokraattisessa vallankumouksessa.

3) Se periaate, että sosialidemokratialle on sallimatonta osallistua yhdessä porvariston kanssa väliaikaiseen vallankumouhallitukseen, että jokainen tällainen osallistuminen on työväenluokan kavaltamista, on *anarkismin* periaate.

4) Jokainen „vakava vallankumouksellinen tilanne” asettaa proletariaatin puolueen eteen kapinan tietoisien läpiviemisen, vallankumouksen järjestämisen, kaikkien vallankumouksellisten voimien keskittämisen, rohkean sotilaallisen hyökkäyksen ja vallankumouksellisen vallan mitä tarmokkaimman hyväksikäyttämisen tehtävän.

5) Marx ja Engels eivät voineet hyväksyä eivätkä olisi milloinkaan hyväksyneet uuden „Iskran” taktiikkaa nykyisellä vallankumouksellisella ajankohdalla, sillä tämä taktiikka on juuri kaikkien ylempänä lueteltujen virheiden toistamista. Marx ja Engels olisivat nimittäneet uuden „Iskran” periaatteellista kantaa proletariaatin „takamustan” tarkastelemiseksi ja anarkististen harhakäsitysten kertaamiseksi.

Seuraavassa artikkelissa siirrymme käsittelemään väliaikaisen vallankumouhallituksen tehtäviä ¹²⁵.